

Рада ЛЕВКОВА

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“
Велико Търново, България
rada_levkova@yahoo.com

**НОВИ И РЕДКИ ИМЕНА НА НОВОРОДЕНИ ПРЕЗ
ПЕРИОДА 2008 – 2017 Г.
(по данни от анкетно проучване)**

Rada LEVKOVA

St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo
Veliko Tarnovo, Bulgaria
rada_levkova@yahoo.com

**NEW AND RARE NAMES FOR NEWBORNS
IN THE PERIOD OF 2008 – 2017
(according to the data from a survey)**

The paper is about the new and rare names of children born in the period of 2008 – 2017. The names were collected with the help of a survey. The survey was specially designed to be used in my dissertation *Tendencies in the development of the Bulgarian personal naming system at the beginning of the 21st century*. The origin and meaning of the anthroponyms and the motives for their choice are discussed.

Keywords: *new and rare names for newborns, etymology of names, motives for name choice.*

За целите на дисертационния ми проект „Тенденции в развитието на българската личноименна система в началото на ХХІ век“ родителите на деца, родени в периода 2008 – 2017 г., попълниха анкета, съставена в приложението на „Гугъл“ „Гугъл формуляри“. По този начин бяха събрани личните имена на 784 деца, чиито родители са от българския етнос. Броят на момичета е 393, а на момчетата – 391. Имената са общо 277 – 112 мъжки и 165 женски. Средно един личен антропоним се носи от приблизително 3 деца (2,83). Едно мъжко име е дадено средно на 3,49 момчета, а едно женско – на 2,38 момичета.

В тази статия ще се спра на въпрос, който не е анализиран в дисертацията – новите и редки имена в корпуса. Целта на проучването е да бъдат

обяснени произходът и значението на антропонимите и причините за избора им. Когато е нужно, броят на носителите на името ще бъде отбелязван в скоби след него. Най-актуалният антропонимичен речник на английски език, до който имам достъп, е от 1997 г. и поради тази причина за имена, които са станали модерни през новия век, ползвам информация от уеб страницата www.behidthename.com, която по мое мнение е много надеждна. Сайтът не носи отговорност единствено за потребителските приноси, но и те могат да дадат някаква насока, затова в този доклад се позовавам и на тях.

С най-висока честотност в корпуса са мъжките лични имена (МЛИ) *Георги* (21), *Александър* (20) и *Мартин* (15). С единична употреба са 52 МЛИ или 46,43%. При женските лични имена (ЖЛИ) най-популярни са *Виктория*, *Габриела*, *Никол* (12), *Александра*, *Теодора* (10), *Божидара* и *Елена* (9). По веднъж се срещат 100 ЖЛИ, т.е. 60,61%.

Голяма част от МЛИ, които се носят само от едно момче, не са нови за българската антропонимия – *Адриан*, *Анастас*, *Благовест*, *Денис*, *Захари*, *Камел*, *Климент*, *Любомир*, *Радостин*, *Светослав* и др. Тук ще бъдат разгледани само антропонимите, които представляват интерес, защото са **новопоявили** се или пък са такива, които изглеждат **необичайни** или **непознати** за повечето хора, тъй като честотността им отдавна е намаляла и днес са рядкосрещани: *Красиян*, *Крис*, *Лефтерий*, *Микаил* и *Раян*.

При женските лични имена (ЖЛИ) представляват интерес и две с честотност над 1 – *Даная* (4) и *Микаела* (3). При уникалните (срещащите се само веднъж в корпуса) има много, които присъстват отдавна в именника на българите, като някои са били много честотни в миналото, други – нискочестотни, а трети стават популярни в момента – *Албена*, *Александрина*, *Алина*, *Божена*, *Василена*, *Даяна*, *Златина*, *Ивелина*, *Крисия*, *Лазарина*, *Магда*, *Мадлен*, *Надежда*, *Натали*, *Пресияна*, *Росица*, *Сирма*, *Траяна*, *Юлия* и т.н. И при ЖЛИ ще бъдат разгледани само относително **новите** и **по-непознатите**: *Ава*, *Алекса*, *Астрея*, *Далина*, *Елия*, *Ередина*, *Калея*, *Катлея*, *Марилена*, *Миа*, *Мия*, *Павилма*, *Петриция*, *Рейна*, *Силяна*, *Теа*, *Христа* и *Цветиана*.

Анализ на МЛИ:

Красиян

Избора на името е направила майката, която е наречекла сина си на роднина (различен от баба и дядо). *Красиян* не е ново за българската антропонимия, но е в нейната периферия – по данни на Н. Ковачев за пръв път е регистрирано през 1953 г. и до 1980 г. е дадено на 11 момчета (Ковачев 1995: 289). Затова е вероятно родителите на детето от анкетата да не са го чували, а да са го съставили сами. Възможно е роднината да е носел името *Красимир/а*, като за по-модерно звучене е потърсен популярният в момента завършек *-ян* (сравни с *Кристиян*, което по данни на НСИ през последните години е изключително модерно – заема 7-мо място при новородените през 2007 г. и запазва доста силни позиции и през следващите години – 10-то място през 2011 г. и 2015 г.) (Имената в България през 2011 г., Имената в България през 2015 г., Имената в

България през 2016 г.). (Данните за позицията на *Кристиян* през 2007 г. са налични при информацията на НСИ за 2016 г.) Може да се предположи и друго – взета е само първата буква от името на този, на когото е наречено детето, като новото име е образувано от корен *крас-* от „крася“ или „красив“ + харесвания завършек *-ян*, т.е., като пожелателно име – „да краси, да е красив“.

В речника на Н. Ковачев от 1995 г. образуването на името е обяснено по следния начин: от *Краси* + *-ян* (Ковачев 1995: 289). Ст. Илчев обяснява образуването му така: кръстоска от *Краси* и име на *-ан*, *-ян* (Илчев 1969: 276).

Крис

При МЛИ *Крис* е видно англоезичното влияние, което е много силно през последните десетилетия. Въпреки това, то присъства в речника на Н. Ковачев, но там става въпрос за следното: единият вариант за произхода му е да е съкратено от латинското *Crispus* „къдрав“, а другият – да е от френското *Christ*. Носителите на името до 1980 г. са четирима. Съвременната употреба на антропонима според мен се свързва с англоезичното галено име *Крис* (*Chris*), което е съкратено от *Кристъфър* (*Christopher* – „носец Христос“) и от *Кристиан* (*Christian* – „християнин“), но съществува и самостоятелно като унисекс име (женският вариант е съкратен от *Кристина* (*Christine* – „християнка“) (Hanks, Hodges 1997: 45 – 46). Така името *Крис* се свързва с *Христос* (от гръцката дума за „помазан“), каквото е и едно от обясненията на Н. Ковачев за етимологията му.

Името на детето е избрано от бащата, като мотивите са следните: детето да не е наречено на никого, името е интернационално, кратко е.

Лефтерий

Антропонимът *Лефтерий* вероятно не е непознат за българските антропонимисти, макар и не точно в тази форма, но е твърде възможно да е неясен за голяма част от съвременниците ни. Не е регистриран в речниците на Ст. Илчев и Н. Ковачев, но в тях се откриват доста негови варианти. Произходът му обясняват с гръцката дума за „свободен“. И двамата дават като основна форма *Елевтери*, носено от светец от православния календар. Част от разновидностите в двата речника са *Елевтер*, *Елевтерий*, *Левтер*, *Левтери*, *Лефтер*, *Лефтери*. Всичките са рядко срещани, като най-голям брой носители от тях има *Левтер*, но и те са само 788 (Илчев 1969, Ковачев 1995). По данни на родителите името е избрано от всички в семейството (това вероятно включва и възрастните роднини) и детето е наречено на баба или дядо. Още един фактор, който е повлиял, е това, че името не е типично за страната ни, не е българско. Формата *Лефтерий* не присъства в речника на Н. Ковачев и в случай, че детето е наречено на дядото, е твърде възможно той да носи друг вариант на името, а изборът на книжовния завършек *-ий* да е свързан с желанието за по-голяма престижност. Не бива напълно да се изключва и възможността дядото все пак да се казва точно *Лефтерий*, защото речникът включва само имена с честотност над 1 (с няколко изключения), така че ако той е бил единственият с това име, то не е било включено поради ниската си честотност.

Микаил

В България антропонимът *Микаил* се появява за пръв път през 1919 г. и до 1980 г. има само трима носители. Според Н. Ковачев той е разновидност на *Микаел*, което има еврейски произход и означава „който е като бог“ (Ковачев 1995: 348). У нас най-честотен е вариантът *Михаил*, до 1980 г. носен от 30 322 българи. През 90-годишния период, изследван от Н. Ковачев (1891 – 1980), *Михаил* е на 28-мо място по честотност при МЛН. Това насочва към обяснение на желанието на родителите за модернизирани на звученето му чрез формата *Микаил*, с „к“ по западен образец. По данни от анкетата изборът е направен от майката, като за нея е било важно детето да не е наречено на никого, харесали са и звученето и значението на името и това, че е рядко срещано. Относно звученето майката е написала: „Името е с буквата „к“, Микаил, много често се бърка, а звученето е много красиво, според мен“.

Раян

Името *Раян* (различно от *Раян* с ударение на втората сричка) е ново за българската личноименна система. То е ирландско (*Ryan*), вероятно образувано от думата за крал (Hanks, Hodges 1997: 217). Избрано е от двамата родители, синът е наречен на майка си – *Рая*. Други важни фактори са детето да не е наречено на баба или дядо, харесали са се звученето и значението, това, че името е модерно и интернационално, че се чете и пише по подобен начин на няколко езика, че не е типично за страната ни, че е кратко и заради посланието, което носи. Майката коментира: „Моето име е *Рая* и решихме, че мъжкото за *Рая* е *Раян*. Също не можахме да се разберем на коя от двете баби да го кръстим и избрахме да е кръстен на мен като трети вариант. Значението от ирландски – малък крал, ни грабна; също и това, че не е българско“.

Анализ на ЖЛИ:

Ава

Според Н. Ковачев името е вариант на библейското *Ева* „живот“ или е съкратено от имена като *Слава*, *Здрава*, *Дунава* (Ковачев 1995: 31). За пръв път е използвано през 1910 г. и до 1980 г. носителките му са пет. Майката на детето е избрала името заради звученето му, защото е рядко срещано и кратко, подходящо за двата етноса на родителите, и тъй като е в съзвучие с бащиното и фамилното. Важно е било имената и на двете деца да започват с буквата „а“. Не разполагам с данни от какъв етнос е бащата, но името се среща и в други антропонимни системи – освен като вариант на *Ева*, съществуват още две имена с форма *Ава* – едното е от германски произход, а другото от персийски (Hanks, Hodges 1997: 18, Behind the Name: the etymology and history of first names – Ava).

Алекса

ЖЛИ *Алекса* не е напълно непознато в българската личноименна система. За пръв път е дадено на новородено момиче през 1888 г. и до 1980 г. се носи от 52 жени. Значението му е свързано с гръцката дума за „браня, защитавам“

(Ковачев 1995: 39). Може да се предположи, че употребата му през ХХІ в. е свързана с голямата популярност на *Александър* и *Александра*, като е търсена по-различна форма за ЖЛИ. По данни на самите родители, детето е наречено на повече от един възрастен роднина в семейството, а останалите мотиви за избора му са: звученето и значението му, това, че е модерно, но в същото време рядко срещано, че е кратко, женствено, а също и унисекс име. Разбира се, името не е унисекс, в смисъл че може да се дава на деца и от двата пола, но вероятно родителите правят връзка с успоредното МЛИ *Алекс*, което пък в западния свят е галено име, с което се обръщат и към момичета, и към момчета.

Астрея

Това ЖЛИ е съвсем ново у нас, в речника на Н. Ковачев няма данни за употребата му. Име с точно тази форма не бях срещала досега, но тя е близка с гръцката и испанската дума за звезда. Според потребителски принос в сайта www.behindthename.com то се среща в испанската, италианската и каталанската антропонимия и означава „звезда“. От гръцки произход е и възниква като име на старогръцка богиня на справедливостта и невинността, която се превръща в съзвездие Дева, когато злото се появява на земята (Behind the Name: the etymology and history of first names – Astrea, Behind the Name: the etymology and history of first names – Astraea). Родителите са го избрали по следните причини: детето да не е наречено на никого, харесват им звученето и значението на името, модерно е, рядко се среща, интернационално е, пише се и се чете по подобен начин на няколко езика, не е типично за страната ни, свързано е с религията, заради посланието в името или това, което символизира, и защото е женствено. Видно е, че родителите са били наясно с етимологията и значението на името, и че те са изиграли важна роля при избора му.

Далина

Много рядко срещан антропоним, до 1980 г. носителките му са 25, за пръв път е използван през 1944 г. (Ковачев 1995: 160). Етимологията му Н. Ковачев извежда така: от *Дал/а/* (< м. *Дали*) + *-ина*, а Ст. Илчев – от *Дальо* + *ина* (Ковачев 1995: 160, Илчев 1969: 154). Според Ст. Илчев *Дальо* може да се тълкува като пожелателно име с две значения: 1. Господ да му е дал всичко; 2. да обича да дава или да му дават (Илчев 1969: 155). По данни на респондентите от анкетата името е избрано, за да бъде наречено детето на повече от един дядо или баба, така че е твърде възможно родителите да са го съставили сами. Друг мотив за избора му е, че е рядко срещано, което не изключва посочената възможност родителите да са го образували сами от имената на възрастните роднини, а под рядко срещано да имат предвид това, че името е измислено от тях, т.е. новосъздадено, и от там – рядко. Важно е било и името да е в съзвучие с бащиното и фамилното.

Даная

Това ЖЛИ се носи от 4 деца в анкетата и е ново за българската антропонимия (освен ако не е било уникално, което го изключва от състава на речника

на Н. Ковачев). Името произлиза от дума, използвана от Омир за назоваване на гърците. Даная е девойка от гръцката митология, майка на Персей (Behind the Name: the etymology and history of first names – Danae). Потребител на сайта www.behindthendme.com е добавил информация, че Даная е в употреба в България, Русия и Украйна (Behind the Name: the etymology and history of first names – Danaea). Най-често респондентите са избирали това име поради следните причини: детето да не е наречено на никого, защото името е модерно, защото е рядко срещано – по трима родители; заради звученето и защото е женствено – по двама родители. Останалите мотиви са твърде разнообразни: детето е наречено на повече от един дядо или баба; детето да не е наречено на баба или дядо; заради значението; защото името се пише и чете по подобен начин на няколко езика; защото не е типично за страната ни; има хубави умалителни форми; в съзвучие е с бащиното и фамилното. Според един от анкетираните името е традиционно за нашата страна и от български произход и това са фактори, които са повлияли при избора му.

Елия

Освен в анкетата, напоследък срещам антропонима *Елия* и по детските площадки, което показва, че вероятно е станал доста модерен. Носителките му до 1980 г. са само 91, като за пръв път името е използвано през далечната 1937 г. Според Н. Ковачев то е успоредно на МЛИ със същата форма (със 7 носители), със значение „слънчев“ (Ковачев 1995: 208). Ст. Илчев пише, че ЖЛИ *Елия* навлиза в употреба у нас във връзка с античен надпис на чешма в Никопол, в който се говори за римлянка с това име (Илчев 1969: 197). По данни от анкетата майката го открива в списък: „Когато срещнах името си казах, че ако детето е момиче, това е името“. Факторите, които са ѝ повлияли, са звученето и значението, че антропонимът е рядко срещан, че е свързан с историята на България, че е интернационален, че се пише и чете по подобен начин на няколко езика, че има хубави умалителни форми, че е кратък, женствен и в съзвучие с бащиното и фамилното име. Интересно би било да се разбере по какъв начин според майката името е свързано с историята на България – може би има предвид надписа на античната чешма, в случай, че ѝ е известна информацията от Ст. Илчев.

Ередина

В речника на Н. Ковачев личният антропоним *Ередина* е с честотност 25. Името е образувано от *Ера* и *Дина* или *-дина* (Ковачев 1995: 213). Ст. Илчев дава друго тълкувание – името е кръстоска от *Ердана* и *Ередия*. *Ердана* според него е видоизменено от *Йордана*, а *Ередия* е разновидност на *Харадия* (Илчев 1969: 199). *Харадия*, от своя страна, е изменено от *Харетина*, а последното е разновидност на *Харитина*, име на светица със значение „прелест, добрина“ (Илчев 1969: 518). В анкетата майката споделя, че го е избрала, защото много ѝ харесва: „Името е много красиво, рядко срещано и старо българско!“. Още една причина, която е отбелязала, е наличието на хубави умалителни форми.

Калея

Името е ново за българската антропонимия, т.е. не присъства в речника на Н. Ковачев. Избрано е от бащата, защото е рядко срещано и интернационално. В сайта www.behindthename.com се срещат два варианта на изписването му на латиница. Като основен е даден *Kalea* със значение „радост, щастие“, от хавайски (Behind the Name: the etymology and history of first names – Kalea). Друга възможност, посочена от потребител, е антропонимът да бъде изписан като *Calea*, а тълкуванията са две: фонетична разновидност на *Kalea* или на *Kaylee* (Behind the Name: the etymology and history of first names – Calea). Дали това е пътят на навлизането на името у нас не може да се каже със сигурност, защото изглежда възможно да е образувано и от български родители без връзка с името, което е в употреба в англоезичните страни.

Катлея

И това име е ново, не е регистрирано от Н. Ковачев. В уеб страницата www.behindthename.com то не се открива сред въведените от екипа ѝ имена, а само като принос на външен човек, което по мое мнение показва, че е ново и за други личноименни системи. Антропонимът е отразен в сайта през 2008 г. На английски се изписва като *Cattleya* и според потребителя това е модно име в САЩ, произлизащо от названието на американска орхидея с лилави, розови или бели цветове, по фамилното име на ботаника Уилям Катли (William Cattley) (Behind the Name: the etymology and history of first names – Cattleya). Кратко проучване в интернет показва, че орхидеята Катлея се отглежда и у нас. В анкетата името е избрано от бащата под влиянието на факта, че гледа много филми (по думи на майката). Родителите са харесали значението на името и това, че е модерно и кратко.

Марилена

Антропонимът *Марилена* е изключително рядко срещан в личноименната ни система до 1980 г. – само шест пъти, като за пръв път е регистриран през 1939 г. Н. Ковачев обяснява етимологията му по следния начин – от *Māri* + *Lēna* (Ковачев 1995: 335). Анкетираната майка казва, че името е образувано от *Мария* и *Елена*, а е избрано по следните причини: детето е наречено на бащата (името на таткото вероятно започва с *м* или *мар*), заради звученето и значението на името, защото е модерно, рядко и нетипично за страната ни, заради посланието, което носи или това, което символизира, и защото е женствено.

Миа/Мия

Напоследък модерно у нас стана името *Мия*, изписвано и като *Миа*. В анкетата се срещат и двата варианта – по един път. Вариантът *Мия* е регистриран в речника на Н. Ковачев с три употреби, като там става въпрос за име, образувано по следния начин – успоредно на МЛИ *Мийо* < *Михо* или съкратено от ЖЛИ, завършващо на *-мия*, например *Ефимия*, *Евтимия* (Ковачев 1995: 362). Популарността му у нас в послените години трябва се дължи на факта, че антропонимът *Мия* (*Mia*) напоследък е често срещан в западния свят. По

официални данни през 2008 г. *Мия* е на 11-то място за новородените в Англия и Уелс (Office for National Statistics (GB)) и на 14-то в САЩ (Social Security Administration (US)), а през 2017 г. е на 7-мо място в Англия и Уелс (Office for National Statistics (GB)) и на 6-то в САЩ (Social Security Administration (US)). Всъщност това е хипокористична форма на *Мария*, използвана в Дания и Швеция, придобила популярност в англоезичната антропонимия заради актрисата Мия Фароу (Hanks, Hodges 1997: 175), чието кръщелно име всъщност е *Мария* (Wikipedia – Mia Farrow). Следователно, това е различно име, чиято звукова форма съвпада с тази на антропонима, описан от Н. Ковачев. Майката на малката *Миа* от анкетата го е избрала, защото ѝ е харесало значението му – според нея то означава „желано дете“. *Мия* пък е наречена на майка си (нямам информация как се казва тя, тъй като въпросникът е попълнен от бащата), като на родителите се е харесало звученето и краткостта му.

Микаела

ЖЛИ *Микаела* се носи от три от децата на респондентите в анкетата. Името не е напълно ново за българската антропонимия, но изглежда набира популярност в последно време. За пръв път с него е наречено българче през 1949 г. и до 1980 г. се носи от 21 деца (Ковачев 1995: 348). Това е вариант на често срещаното през последните десетилетия *Михаела*, по-разпространеното женско съответствие на *Михаил*, което е еврейско име със значение „който е като бог; близък до бога“ (Ковачев 1995: 360). *Михаела* има само 869 употреби до 1980 г. (а *Михаила* още по-малко – 120) (Ковачев 1995: 360), но набира скорост през следващото десетилетие, като само през него е използвано 1774 пъти (Ангелова-Атанасова 2001: 190). През последните години *Михаела* е доста честотно – по данни на НСИ през 2011 г. и 2014 г. е на 15-то място за новородените момичета, а през 2015 г. е на 14-то (Имената в България през 2011 г., Имената в България през 2014 г., Имената в България през 2015 г.). Тази голяма популярност вероятно води до нуждата от нов вариант, като заради западното си звучене *Микаела* навярно е смятано и за по-модерно.

Справка с анкетата показва как са избрани имената на трите момичета, които са наречени така. 1) Първият респондент споделя кой е избрал името и защо: „Аз и баща ѝ. Искахме да е различно, интересно, красиво и рядко срещано“. Факторите, които са отбелязани, са: детето да НЕ е наречено на баба или дядо, да не е наречено на никого, името е избрано заради звученето и значението му, защото е модерно, рядко срещано, интернационално, пише се и се чете по подобен начин на няколко езика, не е типично за страната ни, има хубави умалителни форми, дълго е, а освен това детето е наречено на герой от книга/филм. 2) Детето е наречено едновременно на бащата и на майката, и е избрано заради българския му (според родителите) произход. Майката се казва *Мирослава*, а за името на бащата нямам информация. 3) В третия случай при избора на името е взело участие и по-голямото дете на анкетираните, а мотивите са да не е наречено на никого, и защото се е харесало значението на името.

Трябва да се отбележи, че в анкетата е регистрирано и името *Микаил*, разгледано при мъжките имена. Тук се вижда общото при модернизиранието – и *Михаил*, и *Михаела* са обновени чрез замяна на звука *х* със звука *к*. Вероятно още по-модерно звучене се постига от някои родители, като *Михаил* се обновява с *Микаел*, по образа на *Габриел*, *Даниел* и др., срещу които у нас в миналото по-честотни са били *Гавраил*/*Гаврил* и *Данаил* (Ковачев 1995:133, Ковачев 1995: 160-161).

Павилма

Почти уникалното име *Павилма* до 1980 г. се е носило само от две жени, като за първи път е използвано през 1950 г. Според Н. Ковачев е образувано от *Па̀ва* и *Ви́лма* (Ковачев 1995: 394). По данни от анкетата само един фактор е изиграл роля при избора му – детето е наречено на баба или дядо. В случай, че е кръстено на бабата, възможно ли е тя да е едната от двете *Павилми*? За съжаление, не беше предвидена повторна връзка с респондентите, и засега този въпрос ще остане без отговор. Вероятно е бабата да носи друго име, напр. *Павлина*, или пък детето да е наречено на дядо, който се казва *Павел*.

Петриция

Петриция е антропоним, който не се открива в речника на Н. Ковачев. Избран е от двамата родители, за да бъде наречено детето на баща си Петър, и защото името е рядко. Тъй като са търсели уникално име, родителите са образували женско съответствие на *Петър* по модела на съществуващото *Патриция*. В анкетата има данни и за роденото осем години по-късно братче и интересното е, че то се казва Петър. Майката коментира кой е избрал името: „Аз, защото знам, че съпругът ми винаги е искал като има момче, да се казва като него, Петър“. А като допълнителна информация е написала: „В рода на мъжа ми малкият се пада Петър 3“.

Рейна

Името е включено в речника на Н. Ковачев – за пръв път с него е наречено момиченце през 1923 г. и до 1980 г. носителките му са 15. Образоването му авторът обяснява така – от *Рей/a/* + *-ь/на* (Ковачев 1995: 430). По-убедително изглежда обяснението на родителите: „Името идва от испански език и означава кралица“. Мотивите за избора му са следните: детето да не е наречено на баба или дядо, да не е наречено на никого, харесали са се звученето и значението на името, рядко срещано е, интернационално е, пише се и се чете по подобен начин на няколко езика, не е типично за страната ни.

Силяна

До 1980 г. името има 71 носителки, за пръв път е използвано през 1915 г. Според Н. Ковачев то е успоредно на *Силян* или е образувано от *Сйла* и *Яна*. *Силян* е обяснено като якава форма на *Сйлен*: 1) да бъде силен; 2) име от гръцката митология, носено от придружител на бог Дионис; 3) съкратено от *Свйлен*. Друг вариант за произхода на *Силян* е да е съкратено от *Стилян* (Ковачев 1995: 467–468). Майката на детето, която се казва *Биляна*, е посочила

следните причини за избора на името: детето е наречено на майка си, детето да не е наречено на баба или дядо, името е рядко срещано, да е в съзвучие с бащиното и фамилното. Явно това, че името е с ниска честотност, е било много важно, защото тя го е коментирала при въпроса „Кой избрахте името и защо?“ – „Избрах много рядко срещано име“. Възникалите конфликти описва така: „... съпругът ми не харесваше името и най-вече галеното, което то предполага, затова избрахме и галено, сходно на пълното име“. Представлява интерес фактът, че при избора на име, с което детето да бъде наречено на майката, общото между двете имена **не** са първата буква или началните звукове на името, както в повечето случаи. Тук инициалът е различен, но всички останали звукове са еднакви: *Билиана – Силяна*.

Tea

До 1980 г. у нас са родени само две момичета, на които е дадено името *Tea*. То е фонетична разновидност на също толкова рядкото в миналото *Teя* – от гр. „богиня“ или съкратено от *Доротей*, *Филотей* (Ковачев 1995: 505; 509). По данни на някои автори през XXI в. има тенденция към ЖЛИ от типа на *Вая*, *Дея* и т.н. (Чолева-Димитрова, Янев 2015). Освен *Tea*, други имена от този тип, които се откриват в корпуса, са анализирани вече *Миа* и *Мия*.

Родителите от анкетата са избрали името, за да бъде детето наречено на баба или дядо, и защото е кратко. Изглежда вероятно причина за популяризиране на антропонима да е и възможността за използването му за наричане на възрастни роднини, които носят така популярните в миналото имена *Тодор* и *Тодорка* (*Тодор* – народна разновидност от гр. *Теодор* – „божи дар“) (Ковачев 1995: 513).

Христа

ЖЛИ *Христа* е не особено популярно женско съответствие на *Христо* – обикновено вместо това се избира *Христина*, а в по-ново време и *Кристина*. Носителките на *Христа* до 1980 г. са 1146 (Ковачев 1995:548). Респондентът е избрал името по следните причини: детето е наречено на баба или дядо; харесало се е звученето, името е рядко срещано, интернационално е, свързано е с религията, заради посланието/това, което символизира, заради имения ден, и защото майката го е сънувала.

Цветиана

Името е ново, тъй като не се открива в речника на Н. Ковачев. Както се вижда, образувано е от честотния в българската антропонимия корен *цвет-*, като е използван популярният завършек *-ана*. По данни на родителите детето е наречено на баба или дядо, а другият мотив за избора е, че е рядко срещано.

Изводи:

Анализът на новите и редките имена в корпуса насочва към следните изводи:

1. Образуван се чрез популярните завършеци *-ян* (*Красиян*), *-ана* (*Цветиана*);

2. Избират се антропоними, популярни в англоезичния свят: *Крис, Раян, Катлея, Миа/Мия*;

3. Обновява се звученето на познати у нас имена, като фонетично те се сближават със западни, или направо се избират имена, популярни на запад – *Микаил/Микаела, Астрей, Рейна*.

4. Избор на познати за антропонимията ни, но редки дори и в миналото имена – *Лефтерий, Ава, Алекса, Далина, Елия, Ередина, Марилена, Силяна, Христа*.

5. Образуване на производни от познати имена – *Петриция, Христа, Цветиана*.

6. При избора на редките и новите имена най-силно влияние са оказали следните мотиви:

На първо място, както може да се досетим, е факторът „Избрахме името, защото е рядко срещано”, отбелязан 16 пъти. На второ място е звученето на името – 13 пъти. Важно за родителите е и значението – 11. Мотивите на втора и трета позиция са от голяма значимост за родителите в днешно време, както показват данните от анкетното проучване – избрани от съответно 28,83% и 30,99% от респондентите. На четвърто място за родителите на децата, чиито имена се обсъждат тук, са факторите детето да не е наречено на никого и името да е модерно – 9 пъти. На пето място са мотивите „Избрахме името, защото е интернационално.” и „Избрахме името, защото е кратко.“ – 7.

Заключение

Имената, обсъдени в този доклад, са най-разнообразни – както повлияни от именниците на западни страни, така и срещащи се у нас и в миналото. Данните от анкетата показват, че изборът на име понякога е много сложен процес, при който действат заедно редица фактори. Едно име може да изпълнява множество изисквания, както е случаят с *Раян*, и да е свързано с асоциации, които лингвистите не могат да предвидят – родителите търсят съответно име за другия пол на българското *Рая* (успоредно на *Райо* или съкратено от *Трая*, *Траяна* (Ковачев 1995: 429, Илчев 1969: 423)) и стигат до ирландското *Раян* (*Ryan*), което е ново за българската антропонимия! Интересно е да се отбележи, че то съвпада по форма с регистрирано от Ст. Илчев и Н. Ковачев *Раян* (с ударение на втората сричка), което и двамата извеждат именно от *Райо* (Илчев 1969: 423; Ковачев 1995: 429). Като се има предвид, че специалистите посочват вероятността *Рая* да е успоредно на *Райо*, се оказва, че родителите са били много близо до вече съществуващо в нашия именник МЛИ – *Раян* (с ударение на втората сричка).

С изясняването на въпросите за произхода и значението на обсъдените имената и мотивите за наричане авторката се надява да допринесе не само за проучването на българската личноименна система, а информацията да послужи и за разширяването на антропонимичната компетентност и като основа за по-информиран и осъзнат избор от страна на бъдещите родители.

ЛИТЕРАТУРА

Ангелова-Атанасова 2001: Ангелова-Атанасова, М. *Личните имена у българите (1981 – 1990)*. В. Търново: УИ „Св. св. Кирил и Методий“. **Angelova-Atanasova 2001:** Angelova-Atanasova, M. *Lichnite imena u balgarite (1981 – 1990)*. V. Tarnovo: UI „Sv. sv. Kiril i Metodiy“.

Илчев 1969: Илчев, Ст. *Речник на личните и фамилните имена у българите*. София: изд. на БАН. **Ilchev 1969:** Ilchev, St. *Rechnik na lichnite i familnite imena u balgarite*. Sofiya: izd. na BAN.

Ковачев 1995: Ковачев, Н. *Честотно-etimологичен речник на личните имена в съвременната българска антропонимия*. В. Търново: ПИК. **Kovachev 1995:** Kovachev, N. *Chestotno-etimologichen rechnik na lichnite imena v savremennata balgarska antropimija*. V. Tarnovo: PIK.

Чолева-Димитрова, Янев 2015: Чолева-Димитрова, А., Б. Янев. *Съвременната българска антропонимна система (мода на личните имена)*, ч. 1. Пловдив: Хоризонти. **Choleva-Dimitrova, Yanev 2015:** Choleva-Dimitrova, A., B. Yanev. *Savremennata balgarska antropimna sistema (moda na lichnite imena)*, ch. 1. Plovdiv: Horizonti.

Hanks, Hodges 1997: Hanks, P., F. Hodges. *A concise dictionary of first names*. Oxford – New York: Oxford university press.

Имената в България през 2011 г.:

<http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/events/Names2011.pdf> (2 май 2019)

Имената в България през 2015 г.: http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/press-releases/Names2015p_W04SUJV.pdf (2 май 2019)

Имената в България през 2016 г.:

<http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/Names2016p.pdf> (2 май 2019)

Behind the Name – Astraea: <http://www.behindthename.com/name/astraea> (8 май 2019)

Behind the Name – Astrea: <http://www.behindthename.com/name/astrea/submitted> (8 май 2019)

Behind the Name – Ava: <http://www.behindthename.com/name/ava> (8 май 2019)

Behind the Name – Calea: <http://www.behindthename.com/name/calea/submitted> (9 май 2019)

Behind the Name – Cattleya: <http://www.behindthename.com/name/cattleya/submitted> (9 май 2019)

Behind the Name – Danae: <http://www.behindthename.com/name/danae12> (8 май 2019)

Behind the Name Danaya: <http://www.behindthename.com/name/danaya/submitted> (8 май 2019)

Behind the Name – Kalea: <http://www.behindthename.com/name/kalea> (9 май 2019)

Office for National Statistics (GB): <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulation-andcommunity/birthsdeathsandmarriages/livebirths/datasets/babynamesenglandandwales-babynamesstatisticsgirls> (10 май 2019)

Social Security Administration (US): <https://www.ssa.gov/cgi-bin/popularnames.cgi> (10 май 2019)

Wikipedia – Mia Farrow: https://en.wikipedia.org/wiki/Mia_Farrow (10 май 2019)